

سوالات درس یازدهم (انسان موجودی اخلاق گرا)

درستی یا نادرستی عبارات های زیر را مشخص کنید.

- ۱- انسان با مفهوم اخلاق آشناست و می تواند خوب و بد اخلاقی را درک کند صحیح
- ۲- برخی از متفکران ، انسان را براساس ویژگی اخلاقی ، چنین تعریف کرده اند: انسان موجودی است اخلاقی که حسن و قبح را درک می کند و کارهایی براساس این درک انجام می دهد. صحیح
- ۳- کارهایی که انسان آنها را برای رفع نیازهای خود انجام می دهد « فعل طبیعی » می نامند. صحیح
- ۴- کارهایی که مورد ستایش یا مذمت و سرزنش واقع می شوند « فعل اخلاقی » می گویند. صحیح
- ۵- از نظر ارسطو فعل اخلاقی باسعادت و نیک بختی حقیقی آدمی رابطه دارد. غلط
- ۶- به اعتقاد افلاطون فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت حقیقی باشد، فضیلت محسوب می گردد و اگر برخلاف سعادت باشد و باعث شقاوت گردد ردیلت و بدی شمرده می شود. صحیح
- ۷- به اعتقاد افلاطون در وجود انسان سه قوه اصلی فعال هستند: قوه شوت، قوه غضب و قوه عقل صحیح
- ۸- ارسطو معتقد است که اگر عقل حاکم باشد، قوه شهوت پا از گلیم خود درازتر نمی کند و « خویشتن داری » پیش می گیرد. غلط
- ۹- افلاطون معتقد است که اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود، انسان به اعتدال در میان قوا می رسد. غلط
- ۱۰- به اعتقاد ارسطو شوهت و غضب همواره در معرض افراط و تفریط هستند اما عقل می تواند مانع این افراط و تفریط شود. صحیح
- ۱۱- از نظر ارسطو ، اگر قوای وجودی در خط اعتدال باشد، انسان به سعادت می رسد. صحیح
- ۱۲- کانت ، فیلسوف قرن هجدهم آلمان، عقیده دارد که معیار فعل اخلاقی را باید در خط اعتدال جست و جو کرد. غلط
- ۱۳- کانت می گوید: هر انسان در درون خود حقیقتی به نام وجدان اخلاقی دارد که او را به سوی عمل خیر اخلاقی دعوت می کند. صحیح
- ۱۴- هر کاری که انسان آن را صرفا برای اطاعت از وجدان خود انجام دهد و هیچ گونه هدف و منفعت شخصی در آن نداشته باشد خیر اخلاقی شمرده می شود. صحیح
- ۱۵- دکارت می گوید: بر طبق قاعده ای عمل کنید که بتوانید اراده کنید که قاعده مزبور قانون کلی و عمومی شود. غلط

- ۱۶- فیلسوفان طبیعت‌گرا و عموم کسانی که بعد روحی و معنوی را باور ندارند، ریشه‌های فعل اخلاقی را در همان رفتار طبیعی انسان جست‌وجو می‌کنند. صحیح
- ۱۷- فیلسوفان طبیعت‌گرا، معتقدند که، انسان مانند سایر موجودات، هر کاری را برای منافع طبیعی خود انجام نمی‌دهد. غلط
- ۱۸- فیلسوفان طبیعت‌گرا معتقدند، از آنجا که انسان زندگی اجتماعی دارد، ناگزیر است منفعت دیگران را نیز رعایت کند. صحیح
- ۱۹- توماس هابز می‌گوید: هرگاه انسان بخواهد در برابر دیگران آزادی زیادی داشته باشد، باید به دیگران هم حق بدهد که در برابر او به همان میزان آزاد باشند. صحیح
- ۲۰- طبق دیدگاه هابز، انسان زمانی که دریافته نفع او درگرو نفع دیگران است، قواعد اخلاقی را ابداع کرده است. صحیح
- ۲۱- ابن‌سینا و دیگر فلاسفه مسلمان، عقل را منبع شناخت فضیلت‌ها و ردیلت‌ها می‌دانند. صحیح
- ۲۲- فلاسفه مسلمان می‌گویند اگر چه بشر به فضیلت‌ها علاقه مند است و عقل او آنها را زیبا و خوب می‌داند، اما رفتن به سوی این فضائل و عمل بر اساس آنها آسان است. غلط
- ۲۳- فلاسفه مسلمان می‌گویند: انسان دو دسته فعل دارد: فعل طبیعی و فعل اخلاقی صحیح
- ۲۴- فلاسفه مسلمان معتقدند، اینکه انسان می‌تواند فضائل و ردائیل را بشناسد وقتی به آنها علاقه بورزد، به تنهایی می‌تواند باعث ترک ردیلت و تمایل به کسب فضیلت باشد. غلط

جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

- ۲۵- انسان با مفهوم.....آشناست و می‌تواند خوب و بدرا درک کند. اخلاق - اخلاقی
- ۲۶- کارهایی که انسان آنها را برای رفع نیازهای خود انجام می‌دهد..... می‌نامند. فعل طبیعی
- ۲۷- کارهایی که مورد ستایش و تحسین یا مذمت و سرزنش واقع می‌شوند..... می‌گویند. فعل اخلاقی
- ۲۸- از نظر افلاطون فعل اخلاقی با..... و..... حقیقی آدمی رابطه دارد. سعادت-نیک بختی
- ۲۹- به اعتقاد افلاطون؛ فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت حقیقی باشد..... محسوب می‌گردد و اگر برخلاف سعادت باشد و باعث شقاوت گردد..... و بدی شمرده می‌شود. فضیلت- ردیلت
- ۳۰- طبق دیدگاه افلاطون: در وجود انسان سه قوه اصلی فعال هستند:..... که انسان را به سوی لذایذ و امیال مختلف فرا می‌خواند..... که انسان را در برابر خطرهای و موانع دعوت به ایستادگی و عکس‌العمل می‌کند و «قوه عقل» که خوب را از بد تشخیص می‌دهد. قوه شهوت - قوه غضب
- ۳۱- افلاطون می‌گوید: اگر عقل حاکم باشد قوه..... پا از گلیم خود درازتر نمی‌کند و..... پیش می‌گیرد. قوه شهوت
- ۳۲- افلاطون می‌گوید: اگر عقل حاکم باشد، قوه غضب متصف به «.....» می‌شود و عقل نیز به صفت «.....» می‌رسد. شجاعت - حکمت
- ۳۳- انسانی که به چهار فضیلت «.....»، «.....»، «.....» در «شجاعت» و «عدالت» نیک بخت است. حکمت - خویشتن‌داری
- ۳۴- ارسطو معتقد است که اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود، انسان به در میان قوا می‌رسد و همین.....، عامل سعادت و نیک بختی انسان است. اعتدال - اعتدال

- ۳۵- به اعتقاد ارسطو شهوت و غضب همواره در معرض افراط و تفریط هستند اما.....می تواند مانع این افراط و تفریط شود. عقل
- ۳۶- کانت فیلسوف قرن هجدهم آلمان ، عقده دارد که معیار فعل اخلاقی را باید در «.....» جست و جو کرد. وجدان اخلاقی
- ۳۷- کانت می گوید: هر انسان در درون خود حقیقتی به نام دارد که او را به سوی عمل دعوت می کند. وجدان اخلاقی- خیر اخلاقی
- ۳۸- هر کاری که انسان آن را صرفاً برای اطاعت از وجدان خود انجام دهد و هیچ گونه هدف و منفعت شخصی در آن نداشته باشد.....شمرده می شود. خیر اخلاقی
- ۳۹- فیلسوفان طبیعت گرا و عموم کسانی که بعد روحی و معنوی را باور ندارند ریشه های فعل اخلاقی را در همان.....انسان جست و جو می کنند. رفتار طبیعی
- ۴۰- توماس هابز می گوید: هرگاه انسانی بخواهد در برابر دیگران آزادی زیادی داشته باشد باید به دیگران هم حق بدهد که.....به همان میزان.....باشند. در برابر او- آزاد
- ۴۱- ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان ، عقل را منبع شناخت فضیلت ها و رذیلت ها می دانند و این عقل ، را از آن جهت که رفتار خوب و بد انسان را تشخیص می دهدمی نامند. عقل عملی
- ۴۲- فلاسفه مسلمان معتقدند ، اینکه انسان می تواند فضائل و رذائل را بشناسد و حتی به آنها علاقه بورزد، به تنهایی نمی تواند باعث.....و تمایل بهباشد. ترک رذیلت - کسب فضیلت

سوالات کوتاه پاسخ

- ۴۳- کارهای انسان را به طور کلی به دو دسته می توان تقسیم کرد، آنها را نام ببرید؟ فعب طبیعی و فعل اخلاقی
- ۴۴- کارهایی که انسان آنها را برای رفع نیازهای طبیعی خود انجام می دهد، در زمره چه نوع افعالی قرار می گیرند؟ فعل طبیعی
- ۴۵- کارهایی که مورد ستایش و تحسین یا مورد سرزنش قرار می گیرند؛ در زمره چه نوع افعالی قرار می گیرند؟ فعل اخلاقی
- ۴۶- به اعتقاد افلاطون ، فعل اخلاقی با کدام یک از موضوعات اخلاقی انسان رابطه دارد؟ سعادت و نیک بختی حقیقی
- ۴۷- از دیدگاه افلاطون چه زمانی یک فعل اخلاقی، فضیلت محسوب می شود؟ اگر در جهت سعادت حقیقی باشد.
- ۴۸- به نظر افلاطون چه زمانی یک فعل رذیلت و بدی شمرده می شود؟ اگر برخلاف سعادت باشد و باعث شقاوت گردد.
- ۴۹- بنا بر اعتقاد افلاطون در انسان چند قوه اصلی فعال هستند؟ سه قوه « قوه شهوت » « قوه غضب » « قوه عقل »
- ۵۰- بنا بر دیدگاه افلاطون چه قوه ای انسان را به سوی لذت و امیال فرا می خواند؟ قوه شهوت
- ۵۱- بنا بر عقیده افلاطون چه قوه ای در انسان او را برابر خطر ها و موانع دعوت به ایستادگی و عکس العمل می کند؟ قوه غضب
- ۵۲- بنا بر عقیده افلاطون کدام قوه در انسان خوب را از بد تشخیص می دهد و سعادت واقعی را شناسایی می کند؟ قوه عقل

- ۵۳- پاسخ افلاطون به این سوال «در چه صورتی یک عمل در جهت سعادت است؟» چیست؟ در صورتی که عمل بنا بر فرمان و راهنمایی عقل انجام پذیرد.
- ۵۴- به نظر افلاطون، اگر عقل که از فضیلت حکمت برخوردار است، حاکم باشد؛ قوه شهوت، قوه غضب متصف به چه صفتی می شوند؟ قوه شهوت «خویشتن داری» پیش می گیرد و قوه غضب متصف به «شجاعت» می شود.
- ۵۵- بنا بر نظر افلاطون چه انسانی نیک بخت است؟ انسانی که ارسته به چهار فضیلت: حکمت، خویشتن داری، شجاعت و عدالت باشد.
- ۵۶- بنا بر دیدگاه افلاطون، چه زمانی انسان به اعتدال در میان قوا می رسد؟ اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود.
- ۵۷- به نظر افلاطون، عامل سعادت و نیک بختی انسان چه چیزی است؟ اعتدال در میان قوای انسانی
- ۵۸- بنا بر دیدگاه افلاطون کدام قوه در انسان می تواند مانع افراط و تفریط شهوت و غضب شود؟ قوه عقل
- ۵۹- به نظر افلاطون کدام قوا همواره در معرض افراط و تفریط اند؟ شهوت و غضب
- ۶۰- به نظر افلاطون به ترتیب، حالت افراط، تفریط و حد وسط قوه عقل چیست؟ جرزه- سفاقت- حکمت
- ۶۱- به نظر ارسطو به ترتیب، حالت افراط و تفریط و حد وسط قوه غضب چیست؟ تهور- ترس- شجاعت
- ۶۲- به نظر ارسطو به ترتیب، حالت افراط و تفریط و حد وسط قوه شهوت چیست؟ شره- خمودی- خویشتن داری
- ۶۳- کدام فیلسوف دوره جدید اروپا معتقد است که معیار فعل اخلاقی را باید در وجدان اخلاقی جست و جو کرد؟ کانت
- ۶۴- بنا بر عقیده کانت، معیار فعل اخلاقی را باید در چه چیزی جست و جو کرد؟ در وجدان اخلاقی
- ۶۵- کدام فیلسوف دوره جدید اروپا، می گوید «باید بر طبق قاعده ای عمل کنید که بتوانید اراده کنید که قاعده مزبور قانون کلی و عمومی شود»؟ کانت
- ۶۶- کدام فیلسوف دوره جدید اروپا می گوید: «هر انسان در درون خود حقیقتی به نام وجدان اخلاقی دارد که او را به سوی عمل خیر اخلاقی دعوت می کند»؟ کانت
- ۶۷- این جمله مشهور از کدام فیلسوف دوره جدید اروپا است؟ «دو چیز مرا به شگفتی وا می دارد: یکی آسمانی که بالای سر ماست، دیگر وجدانی که در درون ما قرار دارد»؟ کانت
- ۶۸- ابن سینا و فیلسوفان مسلمان دیگر، منبع شناخت فضیلت ها و رذیلت ها را در چه چیزی می دانند؟ در عقل
- ۶۹- بنا بر عقیده فیلسوفان مسلمان، چه پشتوانه ای در انسان می تواند باعث ترک رذیلت ها و تمایل به کسب فضیلت باشد؟ خداوند
- ۷۰- فیلسوفان طبیعت گرا و ماتریالیست و عوم کسانی که بعد روحی و معنوی را باور ندارند، ریشه های فعل اخلاقی را در چه چیزی می دانند؟ در همان رفتار طبیعی انسان جست و جو می کنند.
- ۷۱- چراتوماس هابز می گوید: هرگاه انسانی بخواهد در برابر دیگران آزادی داشته باشد، باید به دیگران هم حق بدهد که در برابر تو به همان میزان آزاد باشند؟» چون انسان زندگی اجتماعی دارد، ناگزیر است منفعت دیگران را نیز رعایت کند.
- ۷۲- ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان چه چیزی را منبع شناخت فضیلت ها و رذیلت ها می دانند؟ قوه عقل

سوالات تشریحی

۷۳- کارهای انسان را به طور کلی به دو دسته می توان تقسیم کرد آن دو را نام برده و هر کدام را با ذکر مثالی توضیح دهید؟

فعل طبیعی و فعل اخلاقی

فعل طبیعی: کارهایی که انسان به طور عادی آنها را برای رفع نیازهای طبیعی خود انجام می دهد، از قبیل خرید، کار، خواب و استراحت ، آشپزی و ورزش و تفریح

فعل اخلاقی: کارهایی هستند که مورد ستایش و تحسین یا خدمت و سرزنش واقع می شوند؛ مانند احسان و کمک به دیگران ، ایثار و فداکاری و مبارزه با ظلم و نابرابری

۷۴- به اعتقاد افلاطون معیار فعل اخلاقی چیست؟

از نظر افلاطون فعل اخلاقی با سعادت و نیک بختی حقیقی آدمی رابطه دارد. به اعتقاد وی ، فعل اخلاقی اگر در جهت سعادت حقیقی باشد ، فضیلت محسوب می گردد و اگر برخلاف سعادت باشد و باعث شقاوت گردد، رذیلت و بدی شمرده می شود.

۷۵- افلاطون در پاسخ به این سوال ، در چه صورتی یک عمل در جهت سعادت است؟ چه دیدگاهی ارائه می کند؟

در وجود انسان سه قوه اصلی فعال هستند: « قوه شهوت » که انسان را به سوی لذایذ و امیال مختلف فرا می خواند. « قوه غضب » که انسان را در برابر خطر ها و موانع دعوت به ایستادگی و عکس العمل می کند . و « قوه عقل » که خوب را از بد تشخیص می دهد و سعادت واقعی را شناسایی می کند. بنابراین عمل انسان در صورتی در جهت سعادت است که بنا بر فرمان و راهنمایی عقل انجام پذیرد.

۷۶- به نظر افلاطون اگر عقل بر قوه غضب و قوه شهوت حاکم شود چه نتایج اخلاقی حاصل می شود؟

افلاطون می گوید: اگر عقل حاکم باشد؛ پا از گلیم خود درازتر نمی کند و « خویشتن داری » پیش می گیرد. قوه غضب متصف به « شجاعت » می شود. عقل نیز به صفت « حکمت » می رسد. بر ایند نتیجه چنین سامانی ، برقراری « عدالت » میان قوای عقل و شهوت و غضب در سراسر شخصیت انسان است.

۷۷- طبق دیدگاه افلاطون برای اینکه انسان به نیک بختی و سعادت برسد باید به چه فضیلت هایی آراسته گردد؟

انسانی که به چهار فضیلت « حکمت » ، « خویشتن داری » ، « شجاعت » و « عدالت » است ، نیک بخت است؛ این معیار میان همه انسان ها مشترک و ثابت است و با گذشت زمان تغییر نمی کند.

۷۸- معیار فضیلت اخلاقی طبق دیدگاه ارسطو چیست توضیح دهید؟

ارسطو معتقد است که اگر عقل بر قوای دیگر حاکم شود، انسان به اعتدال در میان قوا می رسد و همین اعتدال ، عامل سعادت و نیک بختی انسان است. به اعتقاد ارسطو شهوت و غضب همواره در معرض افراط و تفریط هستند اما عقل می تواند مانع این افراط و تفریط شود؛ البته شرط لازم برای چنین امری این است که خود عقل رشد کرده و به درجات مناسبی از معرفت دست یابد تا خودش دچار افراط و تفریط نشود. از نظر ارسطو ، اگر قوای وجودی در خط اعتدال باشد، انسان به سعادت می رسد. ارسطو معتقد است عقل هر انسانی این اعتدال را درک می کند و آن را به عنوان امری درست می پذیرد.

۷۹- کانت معیار فضیلت اخلاقی را در چه چیزی جست وجو می کند؟ توضیح دهید؟ (معیار فضیلت اخلاقی از دیدگاه کانت بیان کنید؟

کانت فیلسوف قرن ۱۸ آلمان ، عقیده دارد معیار فعل اخلاقی را باید در « وجدان اخلاقی » جست وجو کرد. کانت می گوید: هر انسان در درون خود حقیقتی به نام وجدان اخلاقی دارد که او را به سوی عمل خیر اخلاقی دعوت می کند. هر کاری که انسان آن را صرفا برای اطاعت اط وجدان خود انجام دهد و هیچ گونه هدف و منفعت شخصی در آن نداشته باشد، خیر اخلاقی شمرده می شود. مثلا اگر انسان عدل را نه به خاطر تشویق و تمجید دیگران و نه حتی برای به سعادت ، بلکه فقط بدان جهت که وجدان بدان دعوت می کند، انجام دهد، فضیلت است.

۸۰- قاعده اخلاقی کانت رانوشته و مقصود ایشان از این قاعده را بیان کنید؟

کانت می گوید « برطبق قاعده ای عمل کنید که بتوانید اراده کنید که قاعده مزبور قانون کلی و عمومی شود» مقصود کانت این است که عمل هر انسانی باید به گونه ای باشد که اگر هم همان کار را در مورد وی انجام دادند، او آن کار را پسندیده و عاملان آن را تحسین کند.

۸۱- طبق جمله بسیار مشهور کانت که براساس آن معتقد است دو چیز وی را به شگفتی وا داشته است؟ آن دو چیز کدامند؟ یکی آسمانی که بالای سر ماست ، دیگر وجدانی که در درون ما قرار دارد.

۸۲- فیلسوفان طبیعت گرا معتقدند که ، ریشه های فعل اخلاقی را باید در کجا جست و جو کرد؟

فیلسوفان طبیعت گرا و عموم کسانی که بعد روحی و معنوی را باور ندارند، ریشه های فعل اخلاقی را در همان رفتار طبیعی انسان جست و جو می کنند. از نظر این گروه ، انسان ، مانند سایر موجودات ، هر کاری را برای منافع طبیعی خود انجام می دهد . بنابراین « خوب» و «بد» عناوینی هستند که خود ما به هر کار می دهیم ، بسته به اینکه آن کار به سودمان باشد یا به ضرر مان. از آنجا که انسان زندگی اجتماعی دارد، ناگزیر است منفعت دیگران را نیز رعایت کند ؛ در غیر این صورت، منفعت خودش نیز حفظ نمی شود

۸۳- بنا بر عقیده توماس هابز ، چرا انسان قواعد اخلاقی را ابداع می کند و آیا اموری مانند صداقت ، عدالت و امانت داری ، ارزش حقیقی داشته و فضیلت اخلاقی شمره می شوند؟

بنابراین دیدگاه، انسان از زمانی که دریافته نفع او در گرو نفع دیگران است ، قواعد اخلاقی را ابداع کرده و مثلاً گفته است : باید با دیگران راستگویی پیشه کرد؛ در امانت نباید خیانت ورزید ، براین اساس اموری مانند صداقت ، عدالت و امانت داری در واقع ارزش حقیقی ندارند و فضیلت شمرده نمی شوند اما چون برای زندگی اجتماعی ضروری هستند و منفعت افراد در رعایت آنهاست ، باید آنها را مراعات کرد.

۸۴- بنابر دیدگاه ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان ، منبع شناخت فضیلت ها و ردیلت ها چیست ؟ توضیح دهید؟

ابن سینا و دیگر فلاسفه مسلمان ، عقل را منبع شناخت فضیلت ها و ردیلت ها می دانند. عقل فضیلت هایی مانند عدل ، احسان ، خویشتن داری و شجاعت را کمالاتی می داند که باعث رشد و کمال روح می شود؛ درست مانند آب و غذا و اموری از این قبیل که جسم انسان را رشد می دهند بنابراین هر انسانی فضیلت ها را دوست دارد و از رذائل اخلاقی مانند ظلم، بخل و ریا گریزان است. این رذائل اخلاقی به روح صدمه رسانده و آن را از کمال باز می دارند. بنابراین هر انسانی به دنبال کسب فضائل است؛ زیرا او با کسب این فضائل احساس نشاط و لذت می کند و به رضایت درونی می رسد.

۸۵- منظور از عقل عملی چیست؟ این عقل را از آن جهت که رفتار خوب و بد انسان را تشخیص می دهد « عقل عملی» می نامند.

۸۶- چرا فلاسفه مسلمان براین باورند که شناخت فضائل و رذائل و علاقه ورزی به آنها، به تنهایی نمی تواند باعث ترک رذیلت و تمایل به کسب فضیلت باشد؟

زیرا علاوه بر این تمایل ذاتی، پشتوانه ای دیگر هم لازم است تا هنگام تضاد میان تمایلات شخصی و فضائل اخلاقی انسان بتواند فضائل را بر تمایلات ترجیح دهد. این پشتوانه به اعتقاد فلاسفه مسلمان خداست ؛ اگر خداوند نیز ما را به کسب فضائل ترغیب و از رذائل منع نماید و برای آنها پاداش و مجازات معین فرماید، میل به فضائل در انسان تقویت می شود.

۸۷- بنابر دیدگاه فلاسفه مسلمان ، اگر خداوند ما را به کسب فضائل ترغیب و از رذائل منع نماید و برای آنها پاداش و مجازات معین فرماید، آیا عمل به فضیلت قطعی و حتمی می شود؟ خیر- زیرا در هر صورت، انسان موجودی مختار و با تمایلات قوی و شدید است و ممکن است برای رسیدن به آن تمایلات ، از فرمان خدا هم سرپیچی کند.